

Dimadul

EXEM-
PLARUL

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT
Apare săptămânal. — Redactor: OCT. LUPEANU.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

Tot Uzina Electrică

— Răspuns ziarului unguresc local —

Ziarul unguresc din localitate s'a supărat grozav pe noi, fiindcă examinând situația uzinei electrice comunale, am ajuns la concluzia că Primăria trebuie să concedieze imediat pe foștii funcționari administrativi ai firmei Ganz.

Cerem imediata lor concediere, nu pentru că sunt unguri ci pentru că așa pretind interesele generale a orașului nostru.

De la exploatarea uzinei electrice în regie și până azi, am ajuns la convingerea că exploatarea, cel puțin în anul curent, după toate probabilitățile va fi deficitară. Se impune o bună chivernisală și suprimarea tuturor cheltuielilor, cari nu sunt strict necesare. Ori, noi suntem convinși, că economiile acestea se pot face numai prin concedierea menționaților funcționari, fiindcă Primăria n'are nevoie de serviciul lor, pe care îl pot îndeplini tot atât de bine actualii ei funcționari. Economii sunt de rigoare, pentru că, în afară de deficit, starea actuală a Uzinei lasă de dorit, fiindcă firma Ganz a luat smântâna și nouă ne-a dat fier vechi; deci în viitorul apropiat o mulțime de mașini uzate vor trebui să fie înlocuite și pentru înlocuire avem nevoie de capitaluri considerabile. Primăria este obligată să adune capitalurile acestea din bună vreme, dacă nu vrea să rămână orașul în întuneric sau să contracteze datorii, cari vor apăsa greu asupra-tuturor locuitorilor. În situa-

ția aceasta păstrarea funcționarilor administrativi ai firmei Ganz în serviciul Primăriei constituie o risipă a banului public.

Ziarul unguresc protestează în contra principiului protecției muncii românești și ne vorbește despre o pașnică colaborare, despre care noi credem, că trebuia începută acum 20 ani, angajând la uzinele electrice și funcționari români. Colaborarea pașnică nici azi nu e târzie. Mai sunt o mulțime de întreprinderi minoritare, la cari nu e angajat

nici un român. Poftiți, începeți colaborarea, că noi așteptăm ofertele. Sau ziarul unguresc își imaginează o colaborare, în care noi să dăm toate favorurile protecției industriei și comerțului național unor întreprinderi, cari în schimb boicotează sistematic elementul românesc?

În fine, concepția noastră de viață este foarte simplă: vrem să fim respectați ca stăpâni necontestăți ai țării noastre și dacă ne asumăm răspunderea pentru organizarea și susținerea Statului nostru, revendicăm și dreptul de a conduce întreaga activitate omească depe plaiurile, pe cari ni le-a hărăzit bunul Dumnezeu și forța de viață a neamului nostru.

Sistemul economic de azi

În vasta țară a regimului sovietic, stăruie cu tenacitate o situație tulbură și primejdioasă, ce pare a fi fără isprăvire. Știrile din presa mondială referă mereu despre trădări și sabotaje, urmate de condamnări și execuții în masse.

Și poate lumea s'ar dumiri, găsind o civică și patriotică tălcuire procedurilor de exterminare, dacă trădătorii și agitatorii sabotajelor ar fi obliciți în rândurile foștilor sau actualilor dușmani ai sistemului de guvernământ. Dar dinpotrivă, cei executați fără excepție sunt din cadrele apostolilor și întemeietorilor regimului de azi.

Dacă există de fapt trădări acolo și sabotaj în producție, atunci faptul trebuie să dispună de o adâncă pricină și cauzalitate. Și asta nu poate fi decât nemulțumirea ajunsă la limită. Această nemulțumire poate fi explicată iarăși numai prin împrejurările de traiu

complet nemulțumitoare și neagreate de popor.

Cari sunt de fapt stările acolo, nu putem ști însă și aprecia cu precizie. Țara aceasta formidabilă e oarecum izolată și nu avem mijloace și îngăduințe a o pătrunde. Suntem astfel avizați numai la dibuire, ori asta e încă departe de realitate.

Un lucru e cert însă că situațiile din acea țară sunt exploatare de vajnici apărători ai sistemului economic de azi, cari infierează ca sacrilegiu orice tendativă de a-l schimba și cari predică intangibilitatea lui, declarându-l un fel de «tabu».

Aceștia nu veau să știe și se trudesca nici alții să nu știe că înarmările exagerate, cari storc vraga popoarelor, că războiul chino-japonez, cucerirea Abisiniei, revoluția spanioală, ura dintre popoare și rase, toate sunt nefastele rezultate ale sistemului econo-

Faptă și suferință românească în Ardeal

— Urmare —

Fără folos, fiindcă și peste Dunăre era primejdie de către barbari. Dunărea se trece ușor pe la vaduri; Dunărea înghețată nu e o piedecă. Iar barbarii aveau nevoie de bogățiile din orașe, iar acestea se aflau pe drumul Capitalei celei noi, Constantinopolul, dincolo de apă. Într'acolo se împingea pornirea nestânjenită a năvălirilor. Fără folos pentru Imperiu, pentru că nu cu o populație îngrozită, supusă panice, se apăra o graniță amenințată. Numele de Dacia lui Aurelian, dat malului drept dunărean, a înșelat pe unii și a ajutat pe alții să înșele. Acea Dacie nouă era numai pentru lumea oficială. Dacia veche, cu oamenii ei, vechi de mii de ani, cu țeranii ei înmovibili, rămănea prin puterea lucrurilor, mai tare decât toate hotărârile împărătești, unde fusesse.

II.

Din nou se făcea acolo o lume închisă, au totul închisă de spre Apus. O lume cparte, cu satele ei cărmuite după cele mai

vechi datini, rămas fără schimbare, dar îmbrăcate acum în cuvintele latine ale moștenirii romane.

Pe aici n'au trecut barbarii cei mulți, cărora după 300 li s'au deschis porțile și au năpădit șesul muntean, scurgându-se de acolo în jos către Roma cea nouă constantinopolitană. N'aveau ce căuta acești neștiutori ai comorilor din fundul pământului. Nici vorbă de vre-o așezare pe aici a neamurilor germane în veșnică trecere spre Miazăzi. Dar spre Apus mergea și mai departe, pe același luntre ușoare săpate în trunchiul stejarilor din pădurile meree, de-a lungul Murășului, sarea.

Pentru sare, de la căutarea căreia a rămas și vechiul nume grecesc de Hărina, pentru sarea din ocne și din slatine, au avut pe la 800 o întrecere la stăpânirea Ardealului trei neamuri, fiecare din ele cercându-i pe la Apus porțile ferecate: Avarii, din șesul Dunării mijlocii, din pustă, Bulgarii, cari aveau acum intrarea pe la Branicevo și Belgrad, la cheile Banatului, și îndată, moștenitori ai Avarilor, pe cari-i nimiciseră, Francii lui Carol-cel-Mare, oamenii Bisericii apusene, catolice, ostașii de sânge german ai noii Împărății romane.

Pe Avari, i-au dus adesea țeranii Ardealului pe luntrile lor. Oamenii ai Împăratului, ai Haganului sau Hanului avar, un fel de Turci, mergând cu horda, ca Hunii, mai vechi, au fost și ei. Bulgarii au căutat numai atâta: să capete de aici, căci în șesul muntean nu erau stăpâni, cum s'a crezut multă vreme, sarea de care aveau nevoie (bani de aur n'au bătut niciodată și comorile lor nu cuprind obiecte de aur). Ei s'au oprit înaintea puterii Francilor, cari au orânduit împărătește Panonia Avarilor întinzându-și stăpânirea, și pe Dunăre, fără îndoială peste marginile ardelene, unde, după obiceiul lor, au făcut graniță întărită, cu cetățile, *gradurile* de azi (Oradea, Bălgrad—Alba-Iulia), care sânt toate înălțate de dânsii, pe cine știe ce frânturi de ziduri romane ori și dacice.

Astfel din nou am făcut parte din Roma, în forma ei cea mai nouă, a Împăraților franci. *De la coasta Oceanului Atlantic până în Carpații seculești, pe ruina Avarilor și în ciuda Bulgarilor, era numai o țară. Și Ardeleni cari nesupuși barbarilor, erau Romani, de sine stătători, deci Români, vorbind acuma românește, au fost ascultători de franții apuseni.*

Astfel, pe lângă judele cel vechiu, jude-

mic de azi bazat numai pe egoism.

Căci iată ce ne înfățișează acest sistem: Deoparte colosul de averi cumulate, de altă parte multimele plângătoare pe sfărâmturi de câştiguri de mizerie și foame. Pe o parte a globului pământesc se întinde fumul greu au produselor incendiate ca surplus supărător, iar pe altă parte a aceluiaș glob atmosfera e pătrunsă de țipetele desperate a milioanele cari se luptă cu foamea.

Și asta nu e fantazie, ci o crudă realitate: știrile aceleași prese mondiale bazate pe cifre și statistici ne informează în această direcție. În Brazilia bunăoară din Ian. până în Iulie 9 milioane saci de cafea s'au scufundat în mare și acum se proiectează a se mări doza destinată distrugerii. Și tot în această formidabilă cantitate se distruge în Canada grâul. Iar aceste nefaste proceduri se operează în interesul menținerii prețurilor dorite de comerțul lucrativ.

Paralel cu aceste distrugerii de bunuri și produse comestibile, aceeași presă ne informează că într'un ținut al Chinei patru milioane de oameni sunt cuprinși în brațele sinistre ale foametei.

În Germania e prohibită pâinea din grâu curat, iar cea de secară în stare proaspătă și molcuță nu-i voe a se consuma — decât a doua zi, când s'a întărit. Și e în plan a se introduce sistemul cu bonuri la pâine, cum era și la noi în vremea bejeniei războiului.

Dacă ar lipsi mijloacele de transport și dacă produsele distruse ori destinate distrugerii nu s'ar putea transporta acolo unde ele lipsesc — n'ar fi nimic de zis. Dar asta nu stă.

Valorificarea produselor

Ne enumerăm între statele cu o producție abundentă, încât dacă problema organizării târgurilor și a politicii de transporturi s'ar aranja, am putea spune că suntem o țară eminamente în plină dezvoltare economică.

Pentru ca desfacerea mărfurilor să se facă în folosul și a producătorilor, trebuie organizată vânzarea. Nu este suficient numai a ști dacă produce, ci trebuie să știi să și vinzi.

În concluzie, chestiunea desfacerii este tot atât de importantă ca și aceea a producției.

Luând numai județul Alba, unde avem o producție — putem spune — de tot felul de produse și cari produse în majoritatea lor sunt deficitare dacă s'ar calcula matematiceste toate investițiile făcute cu produsul respectiv; aceasta cum am spus se datorește faptului, nu că n'am ști să vindem, dar nu avem organizate târguri unde să vină cumpărători, ci avem numai târguri locale mici.

Avem legea oboarelor, care trebuie respectată, ori însăși acei chemați cu organizare lor, nu vor s-o pună în aplicare, deși conștienți

când serbătoarea supt vre-un pom bătrân, ca până mai ieri la Moși, s'a luat de la Franci așezământul germanic al ducelui. Cuvântul l-am părăsit, fiindcă se amesteca ușor cu verbul »a duce«, și în loc, de la *Slavii cari fuseseră de mult pe aici*, cum se vede după vechile nume ale satelor, dar cari *fuseseră împinși de Huni, și mai ales Avari, spre Apus, ca să lase loc hordelor în Panonia*, am luat cuvântul de Voevod pentru conducătorul în războiu și oblăduitorul în pace al țerii celei mari.

Căci era o *Țară-Românească a tuturor Românilor din Maramurăș la Dunăre*, și erau țeri mai mici după ape: Țara Oașului, Țara Jiului, Țara Oltului, Țara Bârsei, țeri despărțite prin »pădurea românească« și peste țeri erau Voevozi, de rândul al doilea, cari tindeau să se unească supt puterea Voevodului celui mare al tuturor Românilor, asemenea ducelui carolingian, din care ieșise apoi, în Panonia, ducele, regele morav al Slavilor.

Peste țara aceasta de țerani s'au întins aproape în același timp, două înrăuriri, din care ne-am obișnuit să vedem numai pe cea din Apus, a Ungurilor, popor de rasă fineză,

Această rânduială economică a societății omenesti, care îngăduie aceste aberații sinistre și nejustificabile dintr'un punct de vedere uman mai superior, — și nu numai că le îngăduie, dar le ridică la rangul de sistem, — nu putem zice că e condamnabilă?

Pentru ilustrarea acestor metehne, avem însă pilduri și argumentații suficiente și la noi acasă, fără a mai trece granițe și mări. Noi suntem un stat eminentemente agricol și exportator de produse agricole. Ar fi deci normal ca în marea noastră familie să nu fie membru care să ducă lipsă în materie de alimentare.

Dar numeroase statistici fac dovadă despre o insuficientă nutriție la copiii noștri de școală. Un medic și politician mai anul trecut a evidențiat că anual sucombă sute de mii de țerani din cauza unei insuficiente și slabe alimentații.

În atari împrejurări cei cari se frământă și ocupă cu aceste lucruri nu vor fi surprinși de faptul că în Germania lui Hitler dictatorul, pe terenul producției alimentare agricole s'au luat niște măsuri de vitală importanță, cari au de scop să pună capăt anarhiei economice. În baza acestor măsuri producția nu mai e lăsată la cheremul agricultorului, ci este reglementată și controlată de stat. Nu se mai dispune de produse, ci aceste se pun la dispoziția țării. Deci s'a ajuns aici la convingerea că egoismul economic cu vorba bună nu poate fi mulcomit.

Și astfel caravana, împotriva tuturor aparențelor, hălăduiește încet spre noi orientări economice.

că s'ar putea valorifica cu mult mai bine produsele, nu o aplică, de teamă că comunele unde sunt târguri mici, n'ar mai avea bani pentru a plăti salarii frumoase primarilor, etc.

Până când rămănem impasivi? căci pe lângă acestea târguri s'ar putea organiza și silozuri pentru păstrarea cerealelor etc. în afară după cum am spus că vor veni negustori de toate clasele cari sunt siguri că vor găsi marfa suficientă, nu cum s'a întâmplat și se întâmplă și astăzi. Pentru a face o cumpărare de vite, nu se găsesc destule nici pentru un vagon fiind silit negustorul ca să cerceteze comuna de comună pentru a-l completa. Acesta este numai un singur caz. Oare acest negustor va mai veni a doua oară? nu, deci iată de ce nu putem noi valorifica bunurile.

Se impune ca în ceasul din urmă să se organizeze târgurile, singurul loc, unde se întâlnește oferta cu cererea, cari stabilesc prețurile tuturor produselor naționale ale țării.

Ecoul Economic.

dar și turcească, trăind mai mult după datinele de rătăcire și de luptă ale Turcilor, pe când alt neam turcesc, care trece pe rând supt numele Pecenegilor și al Cumanilor, pătrunde în Ardeal prin pasurile moldovenești din Răsărit. Ardealul a fost, de fapt, împărțit în două prin aceste străbateri.

Vremea când s'au înfățișat aceste două neamuri de cotropitori începe cu veacul al X-lea. Întâiu Pecenegii, din părțile viitoarei Moldove, mai ales, s'au strecurat aici. Erau un neam trăitor în stepă, având ocolo un centru de unde se întindea înrăurirea lor, prin strângător de dijme și daruri, prin purtători de porunci, asupra vecinilor nedestoinici a se apăra, ori bucuroși că scapă numai cu acest preț de răscumpărare, care nici nu era prea greu. Dar ici și colo părți dintre dânșii, deprinse, de acești vecini, cu altfel de viață, se prefăceau în săteni așezați. Mai ales după ce li s'a stricat Împărăția de către Cumani, cari sânt față de dânșii ca Sarmații față de Sciți. De aceia de pe la 1100 începe a se vorbi în părțile ardelene de acele »pământuri« și »păduri« ale Românilor și Bisenilor, căci Ungurii numesc Biseni pe Pecenegi.

Stăpânirea Cumanilor a cuprins aceleași

Muncade folos obștesc a tinerilor premilitari din jud. Alba

Tabăra de muncă a celor 150 de T. P. din județele Alba și Turda s'a fixat în vara aceasta în orașul Aiud.

Tinerii premilitari au lucrat la amenajarea unei arene sportive pentru elementul românesc din Aiud, întrucât arena veche aparține unei societăți ungurești, iar accesul românilor la această arenă este foarte anevoios.

Cu toată arșița verii și cu toată abundența ploilor, tinerii au lucrat intens și disciplinat.

Tinerii au lucrat sub conducerea d-lui maior Petrașcu, comandantul taberii de muncă, având tot concursul d-lui Cheșcheș Emil și Petreanu Paul din localitate, cari au stat tot timpul alături de tinerii premilitari, înfruntând deopotrivă cu ei și binele și răul.

În timpul lucrului au fost vizitați de dl. general Nicolau, inspectorul pregătirii premilitare. Prezența inspectorului a fost motiv de refacere a forțelor și avântului tineresc.

La încheierea lucrului s'a dat o masă camaraderească în parcul orașului, când dl. maior Petrașcu a închinat în sănătatea M. S. Regelui Carol II și mulțumește tinerilor pentru concursul dat.

În numele tinerilor premilitari răspunde instructorul Drăghici Mircea, care mulțumește dl. maior Petrașcu pentru grija părintească ce le-a purtat-o și urează sănătate și viață lungă M. S. Regelui și domnescului Vlăstar, Mare-lui Voivod de Alba-Iulia.

Publicațiune.

Comitetul școlar al liceului «Titu Maiorescu» publică o nouă licitație pentru aprovizionarea liceului și internatului cu 100 (una sută) stânjeni lemne de foc, esență tare, calitatea I.

Licitatiia se va ține în ziua de 30 August cor. orele 12 în biroul Direcțiunii.

Ofertanții vor prezenta ofertele până la ora 11 a. m. a acelei zile, în plic închis și sigilat.

Licitatiia se vor ține conform prevederilor L. C. P.

Directiunea liceului «TITU MAIORESCU».

■ **Cinematograf.** Sâmbătă la 9, Duminică la 5, 7 și 9, Luni la ora 9 o operetă senzațională: „DOMNIȘOARA LILY“. Un film mai frumos și mai plăcut ca acesta nu s'a văzut de mai mulți ani. Conținut admirabil și cântece splendide. Primactori: *Franciska Gadi, Hans Jaray, Szöke Szakáll.* — Journal.

părți răsăritene ale țerii, clina din stânga a a Carpaților și o parte din șesul ce se desfășură la poalele lor, împreună cu Țara Bârsei. De acolo nu-i vor scoate Ungurii decât după 1200 și anume cu ajutorul unor apărători de graniță căutați în locuri foarte depărtate, Cavalerii Teutoni, călugării înarmați cari au fost aduși tocmai de la Ierusalim, unde se întinsese stăpânirea turcească.

În ce privește pe Unguri, ei au plecat din Ținutul de de-asupra Dunării-de-jos, au încunjurat pe deasupra Moldova de mai târziu, au trecut, ca Hunii și Avarii, ca Tatarii de mai târziu în rătăcirile lor prădalnice, prin văile maramurășene și s'au lăsat statornic peste Slavii din Panonia, peste Moravi, întemeind aici un Stat deocamdată nesigur și destrămat.

Ca orice Turci, ei își căutaseră un sălaș central, pentru așezarea semințiilor năvălirii. De aici ar fi făcut ca și Pecenegii și Cumani, mulțămindu-se a dijmui prin vecinătate, dacă nu i-ar fi prefăcut cu totul legea creștină, pe care au primit-o întâiu de la Răsăritenii din Bizanț, apoi de la Apusenii din Germania și, prin anume călugări misionari, și din Italia.

— Urmează —

Informațiuni

■ **Vizită ministerială.** Joi în 19 Aug. crt. orașul nostru a fost vizitat de Dl. Valer Pop Ministrul industriei și comerțului. A venit cu mașina dela Alba-Iulia și a descins la Primărie, unde a fost întâmpinat de oficialitățile administrative. S'a interesat de clădirea Bisericii ortodoxă și a promis ajutor în scopul clădirii. Dl. Ministru s'a abătut pe la Aiud în drumul ce-l face prin Transilvania în scopul inspectării și cunoașterii relațiilor cetățenești.

■ **Pentru ieftinirea combustibilului.** E foarte semnificativ felul în care se procedează la București în chestia scumpirei zi de zi a lemnului de foc. Ministerul Industriei voia să dea în seama comisiei de maximare a prețurilor și chestia urcării prețurilor la combustibil. În prealabil însă ministrul a conchemat la o ședință pe comercianții de lemne. În această ședință s'a ajuns la următorul edificător rezultat, prin care marinimoșii comercianți și-au spus verdictul final: «E recomandat ca publicul să se îngrijească de lemne din bună vreme, pentru că prețurile se vor ridica încă». Iată deci câtă seamă pune comerțul pe acțiunea de coborârea prețului întreprinsă de guvern. În conferința convocată tocmai în scopul mulcomirii scumpetei, se anunță categoric o nejustificată urcare. Se cere intervenția guvernului — dar nu ne așteptăm la prea mult în privința asta. Publicul consumator nu prea e aplicat a primi sfatul și amenințările traficantilor combustibilului, pentru că nu prea se poate aproviziona cu lemne pentru durată întreagă a iernii. Și pe o singură săptămână vine cu greu! Așa că nu ne rămâne de făcut altceva decât să protestăm împotriva urcării cu care suntem amenințați și să cerem a se justifica aceste urcări. Cauza în mare parte rezidă în faptul că C. F. Reul a urcat tariful transportului și în același timp s'a dat curs liber exportului de lemne. Ar trebui deci scăritat tariful transportului intern și a-l mări la transporturile în afară de țară. Imediat s'ar produce în cazul acesta un echilibru și guvernul s'ar putea lăuda că a făcut ceva bun în interesul cetățenilor, nimerind pe calea cea bună în direcția ieftinirii lemnului.

■ **C. F. R. Direcția Generală a Căilor Ferate** plănuiește — după cum se svonește — scăderea prețurilor la biletele de călătorie. Afirmative vor scădea prețurile biletelor de cl. II. și III. rămânând însă la cl. I. aceleași prețuri. Direcția intenționează aceste scăderi fiind încredințată că pe lângă prețuri mai scăzute, călătoriile vor fi mai frecvente și încasările mai mari. Statistica reducerilor de peste vară a documentat cu cifre acest lucru.

■ **Dela Societatea de vânătoare „Diana”.** Facem un apel călduros către toți vânătorii și amatorii de vânătoare, să se înscrie în societate, unde în cadre legale își pot îndeletnici această frumoasă și salubră pasiune. Ar fi de dorit să se înscrie Români cât mai mulți, pentru a putea constitui un comitet al societății cu majoritate românească. Cei cari se înscriu în urma acestui apel, vor fi scutiți de taxa înscrierii, iar taxa de membru le va fi redusă la 700 Lei. Inscrierea se anunță la Dl. Maior Papiniu, secretarul societății. Actele trebuitoare se vor înainta până la 15 Sept. crt. iar societatea va trimite în bloc toate cererile la Alba-Iulia pentru permisele convenite. Și dela 1 Oct. apoi cei nou înscriși pot să vâneze în voie. Acelaș apel îl adresează societatea și intelectualilor dela sate și țăranilor, cari iubesc vânătoarea. Pentru aceștia se face reducere la 500 Lei — dacă înscrierile vor fi în număr satisfăcător. Pentru cei dela sate nu-i cu rost a se constitui în societăți a parte, căci în acest caz cheltuelile lor sunt mai mari. Dacă însă se vor îngloba în Soc. Diana din Aiud — și terenurile vor putea fi cuprinse cu arândă mai potrivită. Iar vânătoarea se va putea îndeletnici mai unitar și mai cu folos. Deci orice Român cu atragere spre vânătoare să-și țină de datorință a intra în cadrele «Diane» întărindu-o și dându-i caracterul românesc cuvenit. Diana.

■ **Clădirea drumului național.** Anul acesta ne-a sorocit norocul o mulțime de conveniențe și bucurii concomitent cu construcția acelei porțiuni din șoseaua națională, care traversează vatra orașului nostru. Din primăvară timpurie decurg lucrările până la acest sfârșit de vară și încă nu se vor termina curând, după cum arată semnele. Porțiunea ce străbate orașul nu e tocmai atât de mare, în raport cu timpul pe care-l reclamă. Asta vine din faptul că întreprinderea constructoare angajează prea pușini muncitori, pentru proporția lucrărilor. Asta în fine ar fi treaba lor. Dar prelungirea peste toată primăvara și vara a lucrărilor cu deranjurile de circulație și cu hoartoașele și bolovanii împrăștiați pretutindenea, asta merge pe socoteala cetățenilor urbei și pe nervii noștri a tuturor. Și poate nici asta n'ar fi o pacoste așa mare; cel puțin se mai face nițică variație și înviorare în monotonia provincială a vieții de toate zilele. Necazul e că alături de drumul clădit gata, se lasă o mulțime de gropi, mormane de piatră netrebnică și alte inconveniențe, cari trebuiesc înlăturate și orânduie oare cum. Și cine, și pe acui cheltuială se va face treaba asta? Apoi ar fi chiar timpul să se mai termine odată cu nerânduiala, deranjul și forfota ce ne incurcă atât dealungul ulițelor. Ne miră mult faptul că factorii competenți nu se sinchisesc deloc în chestia asta.

■ **Scumpirea din cei trei ani din urmă.** Viața se scumpește zi de zi și se va mai scumpi. Din numerii următor se poate constata marea scumpire din cei trei ani din urmă.

	1934 April	1937 Apr. deosebirea	
Ciapa	kgr. Lei 0.85	2.18	156%
crumpenele	" " 1.33	2.67	150%
carnea de vită	" " 15.84	25	57%
peștele sărat	" " 38.77	109.33	183%
orezul	" " 10	19	88%
untul de lemn.	" " 80	128	60%
zahărul cub	" " 26	30	16%
telpa	" " 110	215	87%
lemnul de foc vagonul	4400	6000	48%
stafa de haine	100—500	380—960	125%

așadară viața s'a scumpit în cei trei ani din urmă cu 16—183%, ceea ce face una cu alta 100 la sută, așadară indoit. Și se va mai scumpi.

■ **Târgul de țară.** Joia trecută în 19 a luni curente s'a făcut târg de țară în orașul nostru. A fost ceva mai frecventat și cu sătri mai multe și mai variate în negoț decât într'o Joie comună. Mai ales s'a deosebit de mărturia simplă prin dese mese a sfârligărilor cu jocuri de noroc și șatra comediasului gălăgios, care mânca hârtii și scotea panglici colorate pe nas. Bată-l toaca, că mult se mai minunau și râdeau muierile de el. În colo marfă destulă, dar cumpărări nu prea dese, — așa se plâng negustorii. Câte o ladă pentru fete de măritat și mai câte o mobilă frumos și în figuri vopsită se mai vedea pe carele sătenilor. Altfel scumpete destul de pronunțată. Mai ales legumăria scumpă foc. Bucatele deasemenea. Cei cu fotografia rapidă mai prindeau câte o slujnică și câte un flăcău, scoțindu-le la minut poza smerită și semandicoasă. Și încă ceva s'a remarcat cu ocazia acestui bălcu mare: o mulțime de oameni beți, bătăbănuindu-se bolborosind prin mulțimi — fără a ține seamă de codul penal. Că așa-i românul; dela orice marfă reține câțiva gologani — pentru un pic de udătură și voie bună.

■ **Timbrul Marinei.** În interesul Marinei de război, cercurile oficiale plănuiesc introducerea în circulație a unui timbru, la fel cu cel al Aviației. Asta-i o nouă impunere în sarcina cetățeanului, dar nu știm încă ce valoare vor avea noile timbre ale Marinei și nici unde și cum se vor aplica.

■ **Stațiunile birjelor.** Gazeta locală ungurească acum a doua oră aduce învinuire celor competenți că nu se îngrijesc și nu iau măsuri potrivite pentru stabilirea unui loc permanent, unde să staționeze trăsurile cu caii birjarilor de meserie. Cu construcția asta a drumurilor, locul de staționare a birjelor se tot mută, dar încă nu li s'a găsit un loc potrivit, ca să nu mai umple cu miros de baligă străzile principale și preajma prăvăliilor în fața cărora se postează. Deci asta e și o chestie de igienă și curățenie, care nu trebuie tratată cu indiferență și desinteres.

■ **Pereat mundus, fiat iustitia.** O zicală clasică e asta din limba străveche, care e mama graiului nostru românesc. Ea ne-a venit în minte din prilejul, că unul din abonații noștri ne-a respins gazeta, pentru nu știu ce lucruri cari l-au supărat găsindu-le inserate printre coloanele ei. 'Păi n'avem ce face; chiar de ne-om propădi, noi trebuie să spunem adevărul. În interesul obștesc trebuie să ne facem echoul opiniei publice, indiferent că se supără cineva. Opinia publică doar e ca plugarul harnică și conștient, care pentru aducerea la brazdă, mai pune mâna pe otic și mai mănuește și sfârcul pleznei dela biciu.

■ **Stan și Bran spectatori la un film al lor.** Cine nu cunoaște pe acești luceferi ai ecranului? Mai nou acești tipi comici formează senzația unei noștme întâmplări din Hollywood, pe seama căreia petrece toată lumea. În ajunul unei premiere renumiții comici au făcut pariu cu niște colegi ai lor, că vor asista la spectacol în plină sală, fără să fie recunoscuți de lume. Pentru câștigarea pariului colegii au făcut mare vâlvă răspândind între public, că cei doi comici vor fi de față la spectacol și toată lumea să încerce a-i recunoaște. Toată seara publicul spectator s'a menținut într'o încordată agitație și ovaționa prelung, pe toți cari aduceau la făptură cu Stan și Bran. S'a și păcălit publicul de mai multe ori, bănuind pe câțiva „nevinovați” în chestie. La un moment dat intră în o loje două cucoane, una grasă și una slabă — făpturi aidoma cu a comicilor. Toată lumea o crezut că a descoperit pe cei căutați. Dar cercetările minuțioase au dovedit că cele două cucoane au fost femei veritabile. Bietele femei în surescitarea lor au cerut să fie păzite de polițiști, ca să nu le mai incomodeze publicul cu bănueli. Și atunci doi polițiști au fost rânduiți în loja lor cari în decursul întregului spectacol au stat brinșor în loja cucoanelor suspectate. La urmă însă s'a dovedit că cei doi polițiști au fost chiar comicii Stan și Bran în persoană. Și în felul acesta ei au și câștigat pariul.

Atențiune.

Părinții elevilor sunt rugați a ceti cele ce urmează mai jos: Art. 113 din regulament de funcționare a liceelor și Gimnaziilor Industriale pentru băeți.

Elevii care au terminat clasa I-a, sau clasa II-a a unui gimnaziu teoretic, agricol, comercial, seminarial sau a unei școli normale pot trece în clasa următoare a unui gimnaziu industrial pe baza unui examen de diferență teoretic și practic (art 25, din Lege.) Acest examen se ține dela 1—3 Septembrie după normele următoare:

Elevii care vor să treacă în clasa II-a a gimnaziului industrial vor da examen teoretic la limba germană, geometrie, fizică și desen geometric și un examen de lucrări practice, după programele clasei I-a de gimnaziu industrial.

Elevii care vor să treacă în clasa III-a a gimnaziului industrial vor da examen teoretic la limba germană, geometrie, fizico-chimie, desen geometric și desen de proiecțiuni (sau desen special, după specialitatea la care se înscriu), precum și un examen de lucrări practice, după programele clasei I-a și a II-a de gimnaziu industrial.

De vânzare în centrul orașului o casă cu 4 odăi, bucătărie cămară, verandă. Informații în biroul avocatului Dr. Neamțu. 1—2

Cetiți și răspândiți „AIUDUL”!

Aviz.

La liceul «T. Maiorescu» au început înscrierile la 25 Aug. cor. și vor continua până la 8 Sept. după care dată nu se mai fac înscrieri.

Cei ce doresc a și înscrie băieții la liceul nostru, sunt rugați a se conforma termenelor fixate, ca să nu regrete apoi întârzierea.

Direcțiunea liceului
«TITU MAIORESCU»

Aviz.

Gimnaziul Industrial din localitate aduce la cunoștință ucenicilor următoarele:

Art. 116. Ucenicii, care au o pregătire teoretică superioară primelor patru clase, pot fi dispensați de-a frecvența anumite cursuri din Gimnaziul muncitoresc industrial în urma unui examen de dispensă trecut la un gimnaziu industrial (art. 65. din lge).

Acest examen constă numai din interogări orale asupra materiilor de cultură generală după programa analitică a claselor materii și prezidată de cel mai în vârstă.

Rezultatul se dă cu mențiunea admis sau respins și se consemnează într'un proces-verbal. Nu există corigență.

Aviz școlar.

Să aduce la cunoștința tuturor părinților, tutoilor, patronilor și stăpânilor cari au sub îngrijirea și stăpânirea Dlor copii în e-tate de 1—16 ani, că sunt obligați, în baza legii școlare, a se îngriji de școlarizarea acestor copii.

Întru satisfacerea acelu obligament, se anunță toată lumea, că înscrierile copiilor dela 7—16 ani la școala primară, iar a celor dela 5—7 ani la grădinițe, se face din 1—10 Septembrie a. c. zilnic între orele 8—12.

Cei ce în acest timp nu și vor înscrie copiii, aceia vor fi amendați cu o amendă dela Lei 100—300, iar copiii vor fi înscriși din oficiu și urmăriți conform legii.

Direcțiunea școlară.

Anunț.

Se aduce la cunoștință brutarilor și măcelarilor din localitate că la Gimnaziului Industrial de băieți (sala de mașini din str. Izului) se găsește de vânzare câteva vagoane de rumeș de ferăstrău, care este un combustibil foarte bun pentru cuptoare de brutărie, fiindcă produce căldură mare și lasă foarte puțină cenușă.

Cumpărătorii sunt rugați a se adresa la cancelaria Gimnaziului.

Tot la sala de mașini se distribuie talași.

Portărelul detașat la Judecătoria Aiud.

No. 521/1937. port.

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în baza deciziei No. G. 1195—1937 al judecătoriei rurale Ocna Mureșului, se vor vinde prin licitație publică următoarele: 2 cai, 1 trăsură, 2 hamuri în favorul lui Dr. Virgil Curta avocat din Ocna Mureșului pentru suma de lei 5108— capital și accesorii.

Licitația va avea loc în ziua de 16 Septembrie 1937, ora 15 în comuna Ciuci jud. Alba, la domiciliul urmăritei.

Portărel: ss. M. CZAKO Pentru conf: V. PRESECAN.

Atențiune!

Elegant Vă îmbracă croitoria

„DASCĂL”

Piața Reg. Ferdinand

Portărelul detașat la Judecătoria Aiud.

No. 347/1937 port.

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în baza deciziei No. G. 578/1937 al judecătoriei rurale Ocna Mureșului, se vor vinde prin licitație publică următoarele: 2 vaci, 2 viței, 2 boi în favorul lui Kovács Josif repr. prin Dr. Virgil Curta avocat din Ocna Mureșului pentru suma de lei 800 capital și accesorii.

Licitația va avea loc în ziua de 15 Septembrie 1937, ora 12⁰⁰ în comuna Ocna Mureșului la domiciliul urmăritei.

Portărel: ss. M. CZAKO Pentru conf: V. PRESECAN.

Judecătoria mixtă Aiud. Secția Cf.

No. 1126—1937. cf.

Extract din publicație de licitație.

În cererea de executare făcută de următorul Costea Ioan contra urmărîtului Balla Béla.

Judecătoria a ordonat licitațiunea execuțională în ce privește imobilele situate în comuna Aiudul de sus circumscripția Judecătoriei mixte Aiud, cuprinse în cf. a comunei Aiudul de sus No. protocolului cf. 1076 sub 1 No. top. 189|1, 191|1 fânaș și arător întreg cu preț de strigare de 800 Lei, în cf. No. 793 sub No. de ord. Aț3 No. top. 185, 186, 187, 188, 189|2, 190, 191|2, casa, arător și fânaș, 1|2 parte cu preț de strigare de 3300 Lei; vadiu 10% după fiecare preț de strigare a imobilului pentru încasarea creanței de 12000 Lei; capital și accesorii.

Licitația se va ține în ziua de 21 luna Septembrie anul 1937, ora 10 în localul oficial Cf. Aiud No. 7.

Imobilul ce va fi licitat nu poate fi vândut decât cu preț mai mare ca prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depositeze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar, sau în efecte de cauză socotite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881, sau să predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea, judecătorești, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit (§ 25 XLI 1908).

Data în Aiud; la 7 August 1937.

ss. Dr. Moldovan. I. Oroian.
șef-judecător. pentru conf.

Atențiune!

Sticle pentru compoturi și dulceață, hârtie de pergament și celofan pentru legat la

Firma FENICHEL

se pot procura mai ieftine ca ori unde

Incercați și vă convingeți!

Numai și numai

la „**Mărgineanu**”

se servesc cele mai bune brânzeturi, mezeluri, unt, etc. precum și tot felul de beuturi spirituale.

Zilnic bere proaspătă!

Dacă vrei o gustare bună, numai la «**Mărgineanu**»

Str. Mihai Viteazul No. 16.

APARATE DE RADIO:

PHILIPS,

MINERVA,

STANDARD,

ZERDIK,

TELEFUNKEN,

VINDE ÎN RATE MICI

**AUTO-RADIO
BUCUR**

Fiecare econom.

să cumpere pluguri, mașini și tot felul de unelte agricole, cue, sârmă, mașini pentru bucătărie, cuptoare de fier și toate mărfurile de fierărie dela cea mai mare și mai ieftină prăvălie de fier

**Adolf Izrael și Fiul
AIUD.**

Telefon: 21.

P. Reg. Ferd. 35.

1—26.

Incercați și o să vă convingeți că numai la bodega.

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeluri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, bere proaspătă etc.

Pâine, franzele și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.

Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Piața Reg. Ferdinand No. 6

In atențiunea**gospodinelor.**

La librăria „PAPIRUS” se pot căpăta tot felul de hârtii de celofan pentru legatul compoturilor, atât în bucăți cât și în coli întregi, pe lângă cele mai modeste prețuri.

Tot aici se găsește cea mai specială hârtie de pus între haine contra molilor. Covoară de hârtie GRAZIOLEUM, hârtie CRETATĂ și covoară românești de hârtie în suluri etc. etc.

Incercați și vă convingeți de prețurile noastre reduse și de serviciul punctuos și corect.

Librăria «PAPIRUS».

1—20

Str. M. Viteazu localul Seidl.

Toată lumea știe, că numai în atelierul de pantofărie

Traian Mesaroș

din Piața Elisabeta

se confecționează după ultima modă tot felul de încălțăminte, garantate și pe lângă cele mai modeste prețuri

Reparații de șoșoni, galoși etc.